

यात्रा निबन्ध

पानीको चुटाइ र जुकाको टोकाई सँगै घुँडेको यात्रा



-कृष्ण प्रसाई

हिजो मात्र AN JEONG SEON को इमेल आएको थियो । “ दैनिक एक जना विद्यार्थी लाई १० रुपैया खाजा खर्च र एक जना शिक्षकलाई मासिक नेपाली ३५००/- मात्र दिन सक्ते हामीमा बजेट भयो । यो स्वीकार गर्ने हो भने इमेल गर्नुहोला । ”

एक किसिमले मलाई रिस पनि उठ्यो मनमनै । यी विदेशीहरूले नेपालीहरूलाई भिखारी नै सम्भन्धन् । त्यस्तो पहाडमा गएर पढाउने शिक्षकलाई ३५००/- मात्र दिने कुरा एउटा कोरियन सामुदायिक संस्थाका लागि लाजै मर्दौ र नसुहाउने कुरा थियो । केही क्षण पछि फेरि मैले मन बुझाउदै आफैलाई ढाडस दिए खाजै खान नपाउने ठाउँमा १० रुपैया भनेको पनि ठूलो कुरा हो । ३५००/- तलब भनेको सानो भए पनि एक पटक विद्यालय सञ्चालन गर्ने सञ्चालक समिति सँग कुरा गर्नु पर्ला ।

0

0

0

मे १६, २००८ को कोरियाबाट काठमान्डौ आउने जहाजको मेरो टिकट कन्फर्म भैसकेको थियो । तर ठिक ५ दिन अघि पाश्चर मुनले टुटेफुटेको अंग्रेजीमा फोन गरे । हाम्रो ४ जनाको टोली त २००८ को मे १५ तारिक नै नेपाल जाने टिकट काट्यौ । मैले उसको कुरा बुझि हाले । एक क्षण मन असजिलो जस्तो भयो । कमसेकम एक दिन भए पनि अगाडि जान पाए उनीहरूलाई काठमान्डौमा सजिलो हुनेथियो मेरो उपस्थितिले । टिकट सार्न पनि कति पटक अनुरोध गर्ने अव ? किनकी यस अघि नै दुई पटक सम्म सारी सकेकोछु । मन गढ्दौ बनाएर फोन गरे श्रीमतीलाई । “ फेरि एक पटकको लागि अनुरोध गरिदेउन त्यो ओसो ट्राभल्सलाई । मे १३ तारिख भए सारै राम्रो हुने थियो । पास्चर मुनहरू मे १५ तारिख नै आउने भए । ”

एक क्षण पछि खवर आयो “ १३ तारिखलाई नै गरिदिएको छु तर यो चैं अन्तिम हो यस भन्दा चैं कुनै हालतमा सार्न मिल्दैन रे । ”

मनमनै भने सार्नु परेको पनि छैन अव ।

नभन्दै २००८ को मे १३ तारिख पनि आयो । सधैँ यो पालि पनि म भरिया नै भएको थिए सामान बोक्नमा । सधैँ नेपाल आउँदा आफूले क्यै ल्याउन पाएको होइन । नेपाल जादैछु भन्ने थाहा पाउनु हुन्न कोरियाका नेपाली साथीहरूलाई । यो लगिदे र त्यो लगिदे भनेर क्षण क्षणमा फोन आउन सुरु हुन्छ । नाइ भन्न पनि सकिन्न । सबैको मन राख्न पनि सकिन्न । यो पाली त अचाक्ली नै भएको थियो । राइसकुकर पनि अरुकै, जुत्ता पनि अरुकै, अरुको सामान हाल्दा हाल्दै अन्त्यमा आफ्नो लगाउने कटू समेत अटेन व्यागेजमा । छोरीले डिमान्ड गरेको चकलेटको पाकेट पनि अटेन व्यागेजमा । आखिर यो कति दिन सम्म ? फेरि मन बुझाए मेरो नअटे पनि यो पालीलाई मैले सन्तुष्ट हुनुपर्छ किनभने म सँग ३० थान केटाकेटीहरूले लगाउने कोरियाली लुगाहरु छन् । जसलाई मैले सिन्धुपाल्चोकको दुर्गम गाउँ मानेश्वरा-३ को उच्च पहाडी ठाउँ घुँडेमा अवस्थित एउटा प्राथमिक विद्यालयका अति गरीब विद्यार्थीहरूलाई बाढ्न लादै थिएँ । आफ्नै खर्चमा किनेका ती लुगाहरूले मलाई कताकता सन्तुष्टी पनि दिएका थिए । छोरीलाई किन्ने चकलेटको पागिटका सम्बन्धमा मैले पहिलै कुरा मिलाए श्रीमतीसँग । एयरपोर्टमा मलाई लिन आउँदा घर तिरैबाट चकलेटको पागिट किन्ने अनि एयरपोर्टबाट फर्किदा त्यही पागिट कोरियाबाट ल्याएको भनेर छोरीलाई दिने । हाम्रो योजना त सफल भयो । ११ बजे राती सम्म चकलेट कुरर बसेकी छोरीलाई चकलेट पनि हस्तन्तरण भयो । मनमनै म रमाए एउटा निर्दोष मान्छेको खुसी कति सस्तो हुन्छ जसलाई म चकलेटमा किनिरहेको थिए, त्यो पनि स्वदेशी चकलेटलाई विदेशी भनेर । मेरो खुसी पनि त्यती नै सस्तो हुने भए कति मज्जा हुने थियो । खुसी महंगो भएर नै म धेरै दिन देखि भट्किरहेको थिएँ । कहर काटिरहेको थिएँ ।

भोलिपल्ट निर्दोष हिसावले छोरीले चकलेटको कुरा उठाएर भनी

”बाबा हजुरले ल्याएको चकलेट त पाजुको पसलमा पनि पाइँदो रहेछ । ” मैले लाजपत्राएर भने

”होला नी छोरी किन नहुनु ? ”

मानौं मलाई केही थाहा छैन उसलाई दिएको चकलेटको बारेमा । मनमनै पीडा भयो बेकार ढाँटेछु छोरीलाई भनेर ।

१५ तारिख पनि आयो । मेरो अति मिलनसार साथी पाश्चर मुन सहित अरु तीन जना कोरियाली साथीहरूलाई लिएर एयरपोर्टमा । Moon Min Kyu अर्थात मेरो पाश्चर साथी ऊ सधै नेपाली र अरु गरीब मुलुकका कोरियामा कामगर्ने कामदारहरूको दुःखमा सधै जुटिरहने मान्छेको नाम हो । मिष्ट्र मुन, अर्थात कोरिया जस्तो महगो भाडा तिनुपर्ने ठाउँमा आफ्नो भुँइतला नेपाली कामदारहरूको लागि ७ थान कम्प्युटर सहित निःशुल्क दिने निस्वार्थी मान्छेको नाम हो । जसले आफ्नो पहलमा दाताहरु जुटाएर नेपालमा एउटा कोरियन भाषाको स्कूल र एउटा अनाथालय खोल्नमा महत्वपूर्ण भूमिका निभाएको छ ।

साथमा उसँग कोरियामै मैले दुइ पटक भेटिसकेका सियोन दम्पतीहरु छन् जसले आफ्नो सम्पूर्ण जीवन अनाथालयका बालबालिकाको स्याहार सुसारमा खर्च गरेका छन् ।

उनीहरुसँग आउने अर्को सहयात्री भने उनीहरुसँगै अनाथालयमै काम गर्ने कर्मचारी रे जो हेदा ३५ वर्ष जस्ती देखिन्थिन् र अझै अविवाहिता छिन् भन्ने कुरा पाश्चर मुनबाट नै नेपाल आए पछि सुने ।

मैले विमानस्थल भित्र नै भेट गरे सबै पाहुनाहरुसँग । एक जना बाहेक सबै परिचित भएकाले विमानस्थल भित्रै मलाई पाउँदा उनीहरु पनि खुसी भए । पाश्चर मुनले सबैका अगाडि गला मिलायो मसँग म सँग भेटेने वित्तिकै । उसको सिस्टाचार सधैँ यस्तै हुने गरेकाले मैले यसलाई सामान्य रूपमा लिए । विमानस्थलबाट सिधै गाडीमा ठमेलको होटल पुगेपछि उनीहरुलाई आराम गर्न छोडिएर मैले त्यो १५ तारिखको दिनलाई फ्यालेको थिए ।

२०६५ जेष्ठ ०५ गते अर्थात १८ मे २००८ को एका विहानै ६ बजे सिद्धार्थ वनस्थली स्कूलको गेटमा भेट भएर हाम्रो सिन्धुपाल्चोकको मानेश्वरा गा.वि.स.वार्ड नं ३ मा जाने निधो भए अनुसार म ठीक समयमा सिद्धार्थ वनस्थली स्कूलको गेटमा पुगेँ । पाश्चर मुन र श्रीमान् सियोन जाने कुरा थियो मसँग । तर मैले त्यहाँ पाश्चरलाई देखिन । पछि बुझदा अधिल्लो दिन अवेर रातीसम्म काम गरेकाले उठ्न सकेन रे ऊ । तर मलाई थाहा थियो पाश्चर मुनले यस्तै कुनै बहाना देखाएर मसँग पहाड चढ्ने योजना रद्द गर्दै भनेर । किनकी ऊ घुडाको रोगी छ केही क्षण हिडे पछि ऊ हिड्न सक्दैन तरै पनि मेरो मन राख्न उसले जान्छु भनेको मात्र हुन सक्छ । मनमा शंका त हिजै पसेको थियो । रक्सी खाएको सुरमा जान्छु त भन्यो तर अन्तिम समयमा लत्तो छोड्न सक्छ भनेर । मेरो शंका सही निस्कियो तर मैले अन्यथा लिड्न किनभने उसको वाध्यता पनि त थिएन त्यहाँ जान । त्यो त मैले कुरै कुरामा काठमान्डौसँगै जोडिएको जिल्लामा यस्तो दुर्गम ठाउँ पनि देखे भनेर भनि सके पछि र मैले कोरियाबाट ल्याएका लुगाफाटाहरु पुऱ्याउन त्यो ठाउँमा जाने क्रममा जान्छौ त मसँग भन्दा उनीहरु आफैले जान चाहेका मात्र थिए । तर दुई जना सँगैका साथीहरु कोरियाली महिलालाई चै मैले नै रोकेको थिए जानबाट । किन भने अढाइ घन्टाको उकालो, गर्मी मौसमको घाम, श्रीमती सियोनजीले केही महिना अघि गरेको पिठ्यूको हड्डीको अप्रेसन, पहाड चढ्ने अनुभवको कमी आदि कारणहरु थिए मैले रोक्नुका पछाडि । दुवै महिलाहरु पहाड चढ्न पछि सम्म पनि जिद्धि गरिरहेका थिए तर जब मैले खरी जुकाको डर देखाएँ अनि मात्र उनीहरु शान्त भए ।

जे होस् पाश्चर मुनजी विना नै म, श्रीमान् सियोन र दोभाषेमा सहयोग गर्ने १६ वर्ष कोरिया बसेर नेपाल फर्किएका पोखरेली भाइ राम गुरुङ लाग्यौ काठमान्डौबाट सिन्धुपाल्चोकको बाह्रविसेतिर आफ्नै गाडीमा । पाँचखाल, दोलालघाट, खाडीचौर हुदै हामी भन्डै ९:३० तिर बाह्रविसे पुग्यौ । बाह्रविसेबाट कच्ची बाटो भएर अझै सात किलोमिटर उत्तरतिरको मानेश्वरा गा.वि.स.को तल्लो गाउँ पुग्नु थियो हामीलाई । शहरमा मात्र गुड्न सक्ने मेरो सानो गाडी भरखर मात्र बनाइएको खतरापूर्ण कच्चा बाटोमा जान सक्ने कुरै थिएन । त्यसैले गाडी थन्क्याइयो मित्र शिव थापाजीको घर कम्पाएन्डमा र उनैलाई गाडीको चाबी जिम्मा दिएर फोर ह्वील गाडी खोज्नतिर लाग्यौ शिवजी र म ।

भन्डै १५ मिनेट पछि बाह्रविसे बजारकै एकजना श्रेष्ठ थरका साहु तयार भए आफ्नो फोर ह्वील पुरानो रसियन जीप तल्लो गाउँ सम्म पुऱ्याउन र ५ वजेतिर फेरि माथि लिन जान

। जम्मा २००० मागे उनले । भने जति दिनै पच्यो । नदिएर उपाए पनि थिएन । विदेशी पाहुना साथै थिए ।

एकहजार रुपैया अग्रिम रकम थन्क्याए पछि गाडी मालिक आफै रहेका श्रेष्ठले गाडी स्टार्ट पनि गरिहाले । गाडीमा चढेर २०० मिटर जति अघि के बढेका थियौ हामीले लाग्नुपर्ने अलि उकालो बाटोमा बडेमानको ट्रक सिलोट ढुङ्गा लोड गर्ने क्रममा पुरै बाटो ओगटेर बसेको देखियो । सानो बाटो भएकाले उकालोमा ओट लगाएर भारी लोड गर्दै गरेको त्यो ट्रकको छेउबाट अगाडि जान सक्ने कुरै थिएन । बाटै रोकेर ट्रक लोड गरेको दृश्य विदेशी साथीका लीग पनि अचम्मको थियो । किनभने उनले यस्तो दृश्य आफ्नो देशमा देख्न पाउनु असम्भव थियो । जीपबाट उत्रिएर गाडी साइड लगाउन अनुरोध गरै भनेको त ट्रक ड्राइभर चावी समेत लिएर बाहिर कतै निस्किएका रहेछन् । गाडीसँगै गाडी साहु भएकाले उनले ड्राइभरलाई मोवाइलमा नम्वर घुमाएर बोलाउने कोशिस गरे तर आधा घन्टा सम्म उनको सबै प्रयास निरर्थक भयो । खलासीलाई खोज्न पनि पठाए उसले तर पनि भेट्टाएन । ठ्याक्के ४५ मिनेट पछि ड्राइभर डिच्च दाँत देखाउदै आए उनी । गाडी छेउकै घरको तीन तला माथि तास खेलेर पो बसेका रहेछन् । घाम चर्केर टाउको फुट्ला भै भयो ।

जेनतेन हामी गाडी लिएर तल्लो गाउँतिर लाग्याँ र केही समयमा तल्लो गाउँ पुर्याँ पनि । बाटो छेउकै आफ्नो घरमा चीन वहादुर लामा जो हामीले भरखर गाडी चलाएको बाटो निर्माण समितिका अध्यक्ष पनि हुन उनैको घर अगाडि हामीले गाडी रोक्याँ । ढिलो हुनका कारण पनि बतायाँ । कोरियन मित्र सियोनजीले चैं चाइनिज चाउचाउ खाए । हामीले भने चीनवहादुरजीले तयार पार्नु भएको गुन्दुक सहितको सागभात खायाँ । किनभने आज हाँमी चिनवहादुरजी कै नेतृत्वमा घुँडेको स्कुल उक्लिने पुर्व योजना अनुसार त्यहाँ पुगेका थियाँ ।

भन्डै अढाई घन्टाको उकालो चढेर त्यसैदिन फर्किनु पर्ने भएकाले हामी हतारमा थियाँ र एकैक्षणको विश्राम पछि उकालो लाग्यौ । हाम्रा साथमा चीनवहादुर लामा उनका भाइ प्रेमबहादुर र हाम्रो काठमान्डौबाट जाने तीन जनाको टोली सहित जम्मा पाँचजना थियाँ, अब उकालो लाग्ने । तल्लो गाउँ छिचेलेर उकालो लाग्ने वित्तिकै निकै रमाइलो भरना भेटिन्छ घुडे जाने बाटामा । सियोनजी निकै रमाए गर्मीमा भरना देख्दा । छेउमै गए, मुख धोए, हात पखाले र निकै माथि सम्म फैलिएको छाँगोलाई हेरें । टाउकाको टोपी खोली सके पछि पो मलाई थाहा भो उनी त एक किसिमले लगभग कपाल विहिन चिन्डे रहेछन् । मनमनै हाँसे पनि म उनको सधैं टोपी लगाइरहने टाउकाको वास्तविक रूप हेरेर ।

यो भरना मैले यस अघि दुइ पटक हेरिसकेको थिएँ । घुडेकै यात्रामा । भरना छिचोल्ने वित्तिकैको बाटो भने घुँडे नपुगुन्जेल उकालो नै छ । पुग्नु भन्दा अगाडि केही सजिलो बाटो भए पनि आधाबाटो चैं निकै उकालो र जंगल भएको छ । यो कुराको जानकारी सियोनजीलाई हामीले भरना हेर्नु भन्दा अगाडि नै गराइसकेका थियाँ ।

टाउको फुट्ला जस्तो टंटलापुर घाम देखिदा देखिदै आकाश अलि घुमैलो हुन थाल्यो । हामीले कुरा पनि गच्याँ । सितल भयो भने त उकालो चढन पनि रमाइलै हुन्छ । खानेपानी र

केही हल्का खाजा र स्कुले विद्यार्थीलाई दिन लगेका लुगा बाहेक हाम्रासाथमा अरु केही पनि थिएन । लुगाको पोको चैं प्रेमबहादुरजीले तल्लो गाउँबाट आफै बोकेका थिए हामीबाट खोसेर ।

ए गाठै ! उकालो चढदा चढदै आकाश पो कराउन थाल्यो । गड्याङ्गुडुङ्ग गरे पछि भने मेरो चेत फिरेछ अनि छाताको सम्भना आयो मलाई । सम्भना आएर के गर्नु ? हुनु पनि त पन्यो नी ! बल्ल मेरो होस् आयो । कमसेकम एउटै मात्र छाता भए पनि आफू भिजेर यो विदेशीलाई ओढाउने थिएँ । अब सियोनजीले के भन्ने हुन् । उनी त विदेशबाट आएका मान्छे । यस्तो कराको ख्याल त मैले गर्नु पर्ने थियो । विदेश खाएर कपाल पाकिसकेको लन्ठु, आज चैं फेला परिस् । तेरो बुद्धि ! मनमनै आफैलाई गाली गरेँ ।

तर चीनबहादुर जी वडा बुद्धिमान निस्किनु भयो यो यात्रामा । पानी पर्छ भनेर ४ वटा छाता पहिल्यै जोकार गरेर हालिसक्नु भएको रहेछ भोलामा । छाता ल्याएको छु भने पछि मात्र मैले चैनको सास फेरेँ ।

“ तँ चिता म पुर्याउछु भने भै भयो मलाई । ”

तर चैनको सासमात्र के फेर्न पाउनु पानीका पातला तर गतिला थोपाले आफ्नो सास फेर्न थाल्यो हामीमाथि । केही बेर त सम्झौं यो नखरा मात्रै होला पानीको । भरखर अघि सम्म लागेको त्यो टन्टलापुर घाम यति चाँडै पानीको रूप भएर प्रकृतिले छल गर्दै भन्ने मैले सोचेकै थिइँन । नभन्दै पानी पर्ने गति बाकिलै गयो । चीनबहादरजीले हामी तीन जनालाई एक एक वटा छाता दिएर दाजुभाईलाई एउटैले पुग्छ भनेर एउटा लिनुभयो । हामीले छाता ओढ्याँ उकालो उक्लिदै । पानीको पर्ने गति भन् बढ्दै गयो । अलिमाथि उक्लिए पछि दुङ्गाको छानाले छाएको ४५ जना मात्र वस्न मिल्ने गोठ देखियो बाटोमै । हामीले गोठ भित्रै केही क्षण बसेर पानी अलि कम भएपछि माथि उक्लने निधो गरेर गोठमा ओत लाग्न गयाँ । पुरानो रहेछ गोठ पनि । दुइ तीन ठाउँबाट चुहियो पानी । छाता ओढनु पन्यो गोठ भित्र पनि । फेरि पानीको वर्षने क्रमले हामीलाई खेदो गरे भैं गरी वर्षियो भन् भन् हामीमा । एक मनले सोचे अव फर्किनु नै उत्तम हुन्छ किनभने यो छाताको केही काम छैन यो पानीमा । लेकको पानी धारिलो हुन्छ, थाम्दैन छाताले । घुँडे पुग्न अझै कसिसएर हिड्दा २ घन्टा लाग्छ । लेक भएकाले जाडो लाग्न थालेको प्रमाण मैले त्यतिखेर महसुस गरे जतिखेर सियोनजीले एकै क्षण अगाडि गर्मी भयो भनेर फुकालेका उनका सबै लुगा एकेक गरी लगाए । चिसो लाग्न सुरु भयो भन्ने कुरा मैले त्यतिबेला अनुभव गरे जतिखेर जीवनमा कहिल्यै चुरोट नखाने सियोनजीले गोरखा चुरोट चीनबहादुरजीसँग मागेर उडाए । मेरो अर्को मन भनिरहेको थियो जति जाडो भए पनि तेरो अठोटलाई मैले चिनेको छु । जति पानी परे पनि तैले घुँडे पुग्नै पर्छ । भेट्नै पर्छ ती चिचिला स्कुले भुराहरुलाई र दिनै पर्छ तेरै हातले तैले ल्याएको सौगात उनीहरुलाई । अनि देखाउनै पर्छ त्यहाको गरिबी सियोनजीलाई जो असहाय बालकहरुको साम्राज्य पालेर कोरियामा बसेका छन् । त्यतिखेर मैले सियोनजीलाई लाई हेरे उनले तानेको सिगरेटको ठुटो फिल्टरछेउमै आइपुगेको थियो । तै पनि सिकारु सियोनजीले छोडेका थिएनन् त्यो ठुटोलाई । सायद उनी पनि केही सोचिरहेका थिए होला । चीनबहादुर, प्रेमबहादुर र रामबहादुर भने सिगरेट नै तानिरहेका थिए मुसल्धारे पानीमा धुवा उडाउदै ।

आधाधन्टा गोठमा बसेपछि पानी केही थामिए जस्तो भयो । रामभाइले हौसला बडाउदै आफै भन्यो “ल दाई अब लागौं ढिलो भयो भने फर्किन मुसिकल पर्छ । हामी कुनै हालतले पुग्नै पर्छ माथि । सियोनजीले परिक्षा लिएको पनि हुन सक्छ तपाइको । कमजोर देखिनै हुन्न यिनीहरुसँग ।”

मैले पत्याउनै पन्यो उसलाई । त्यतिका वर्ष कोरियालीहरुसँग संगत गरेको मान्छे । फेरि उसको मन पनि कोरियन जस्तै इमान्दार छ । आजसम्म उसले कहिल्यै भुटो बोलेको मलाई थाहा छैन । त्यसैले मैले जहिले पनि कोरियन साथीहरु नेपाल आउदा भाषाको समस्या नहोस् भनेर उसलाई दोभाषे सहयोगीको रूपमा राख्दै आएको छु । कोरियन साथीहरु पनि उसलाई पाएर हुन सम्म खुसी हुदै भन्छन् “यसको भाषा त हामीलाई पनि माथ गर्ने खालको छ र मान्छे पनि कोरियन जस्तै विश्वासिलो छ ।” हुन पनि कोरियन र जापानीहरुको मन एक पटक कसैबाट उड्यो भने त्यसलाई फर्काउन सकिदैन । जापानी र कोरियनहरुले धेरै परिक्षा लिए पछि मात्र आफ्नो साथी बनाउछन् र विस्वास गर्दछन् सियोनजी मेरो अझै सम्म साथी भैसकेको थिएन । हामी दुवै एक अर्काको परिक्षा लिने क्रममै थियौं ।

राम भाइका कुराले उर्जा थप्यो मनमा । जुरुक्क उठें म पनि । हामी सबै उद्यौं र उकालो लाग्न सुरु गच्यौं छाता ओडेर । सबभन्दा अघि रामभाई र seonजी अलि पछि, म । चीनबहादुर र प्रेमबहादुरजीहरु भने अलि पछि नै देखिनु भयो । सायद एउटा मात्र छाता भएर पानी अझै रोकियोस भन्ने सोच्नु भएको हुनसक्छ ।

मेरी बास्तै ! सय पाइला मात्र के अगाडि बडेको थिएँ पानी यसरी पन्यो मानौ धाराकै पानी हो त्यो । छाताले कामै गरेन । जीउ सबै भिज्यो । जुत्ताहरु भन् निथुक्कै भए पानी र माटोले । म अडिए सानो रुखको आड लागेर बाटैमा । पानी यसरी आयो त्यस्तो पानी मैले अहिले सम्म भोगेको, भिजेको र भेउ पाइन्जेल सम्मको ठूलो र पर्लयकारी थियो । पानी पर्दा जंगल पुरै आवाजमय देखियो । हेदहिदै छेउकै खोल्सो खोलो भएर भक्कानियो । पानी रहने कुरै छैन । अघि हिडेका रामभाइहरुलाई मैले आवाज दिएँ तर उनीहरु रुभदै बढेछन् क्यारे मैले बोलाएको आवाज नै सुनेनन् । चीनबहादुर र प्रेमबहादुर म भन्दा पछाडि थिए जो अगाडि बढ्दै बढेनछन् । देख्दा देख्दै म हिडिरहेको बाटो पनि नदीमा परिणत भयो । लेकमा हिड्ने बाटो एक किसिमले खोल्सो जस्तै थियो । मजाले पानी परेपछि निकै मापाको हुदो रहेछ । मलाई वगाउँला बगाउँला भैं गच्यो । मैले केही माथि रहेको अर्को रुखको ओत लागेर आफूलाई सुरक्षित पार्न खोजें तर पानी थामिने सुरसारै छैन । अझै निलो कालो भएर बादल मङ्गारिरहेछ, आकाशमा ।

वाफ रे वाफ ! अब म संकटमै परे जस्तो लाग्यो । बाटो पुरै डरलाग्दो भेल बनेर आयो । बाटामा पानीको सतह बढ्दै गएकाले मैले ओत लिएको रुखबाट पनि म असुरक्षित हुदै गाएँ । उकालो उक्लिने अर्को उपाय थिएन । तल भर्ने वित्तिकै भेलमा वगेर भोटेकोशी पुगेर माछाको सिकार हुने खतरा थियो । म हुनसम्म मर्माहत भएँ र रनभुल्लमा परे । एक्लै भए पछि केही नयाँ उपाय पनि सोच्न सकिनँ । मैले भए जति सबै देवी देउता सम्झौँ । म तल भर्न पनि नसक्नु र माथि पनि उक्लिन नसक्नुको नियतिमा घनघोर वर्षाको चुटाइ सहेर मध्य जंगलको

उकालोमा बाँचिरहेको थिए । एक डेग पनि यताउता सर्न सक्ने अवस्था थिएन मेरो । जति समय लम्बियो त्यतिनै बाटामा पानीको मात्रा वढेर गैरहेथ्यो । पहाडबाट बगेको पानी रातो माटोमा परेपछि, माटो पनि लेउ जस्तो चिप्लिने भएछ । जता टेके पनि रातो माटोमा चिप्लिने डर ।

तल भुइँमा हेरेको त स्याउँ स्याउँती जंगली खरी जुका मेरा खुट्टा भएतिर बडिरहेका थिए । यति खेरै अर्को आपत आइलाग्यो । म वडो विपतमा परे फेरि । जुका भन्ने वित्तिकै सातो जान्थ्यो सानामा । मैले हेरिरहें जुका आक्रामक भएर मैलाई भोजन बनाउन लम्किरहेछन् । एकएक गरी खुट्टाले किच्दै, उकालो चढदा बोकेको लठ्ठीले छुट्ट्याउँदै निकै वेर जुका सँग लडाई लड्नु पर्यो मैले ।

आधा घन्टा सम्मको घनघोर शंकट पछि, विस्तारै पानी थामियो । ओभानो ठाउँ मेरो शरिरमा कतै नराखी पानीले मलाई भिजाएर गयो । बाटाको पानी पूर्ण रूपमा कम भैसकेको थिएन त्यसैले मैले केही क्षण पर्खेर उँभो उक्लिने विचार गरें ।

पानी पूर्ण थामिए पछि र खोलो पनि कम भएपछि, म एकलै उँभोतिर उक्लिएँ । निकै हिडे पछि, मैले **seon**जी र रामभाइलाई बाटामै भेटे । मलाई जस्तो दुःख उनीहरुलाई नपरे पनि पानीले चैं लोथ बनाएर पिटेछ । लादी काढिन्जेल कुटेछ विचराहरुलाई । भिजेको मुसो जस्ता भएका थिए दुवैजना ।

वल्ल तल्ल घुँडे पुग्नु भन्दा केही अगाडि एउटा अर्को गोठ भेटियो । सिमसिम पानी फेरि पर्न थालेकाले हामी त्यही गोठ भित्र पस्यौँ । गोठ भित्र दाउरा खोज्न तल्लो गाउँबाट गएका ४ जना गाउँलेहरु आगो बालेर बसिरहेका थिए । विदेशी सहित हामी नयाँ मान्छेहरु देखेर केही हच्छे जस्ता भए उनीहरु । तर क्षणभरमै हामी गाउँलेहरुसँग नजिकियौँ र हाम्रा भिजेका लुगाहरु आगामा सुकायौँ ।

घुँडेको प्राथमिक विद्यालय पुगदा मध्यान्न दिनको २ वजिसकेको थियो । म केही अघि भएर हिडिरहेको थिएँ । पानी परेकोले होला जाडो भएर केटाकेटीहरु घरतिर लाग्दै गरेको मैले टाढैबाट देखेँ । मैले पनि ठूलै आवाजले बोलाएर स्कूल फर्किन तिनीहरुलाई भने । म पछि, पछि आएका अरु नयाँ मान्छेहरु देखेर घर फर्किन लागेका विद्यार्थीहरु पनि गुटुटु स्कूलतिर फर्किए ।

म स्कूल पुगिसकदा मेरा पछि, पछि सबै विद्यार्थीहरु स्कूल पुगे । एकै क्षणमा राम भाइ, **seon** जी, प्रेमबहादुर र चीनबहादुरहरु पनि पुगे । मैले आफ्नो आउनुको कारण हेडमास्टरलाई बताएँ । जुन कुरा यस अघि मैले कसैलाई थाहा दिएको थिइन । हठात् रूपमा ३० थान लुगा विद्यार्थीहरुले पाएकोमा उनीहरु सहित हामीलाई हेर्न आएका अविभावकहरु खुसी भए । रामभाइले चकलेटहरु बाँडे सबैलाई । **seon**जी ले चाउचाउ बाँडे । एकै क्षण अघि पानीले थलिएको शरिरमा धेरै स्फुर्ति आयो मेरो । **seon**जी ले पनि ५ कक्षा सम्म पढाइ हुने स्कूलमा २ वटा मात्र कक्षा कोठा भएकोमा अचम्म मान्दै तिनीहरुको फोटा खिचे । जडान भएको दिन देखि अहिलेसम्म पानी नआउने स्कूल छेउकै धाराको पनि फोटो खिचे । अनि स्कूलको

शौचालयरुपी फोहोर ठाउँ लगायत एक वर्षमा ६ महिना मात्र आफ्नो उज्जनीले खान पुग्ने त्यो ३५ धुरी घर भएका गाउँका खाली खुद्दाहरु भएका साहै गरिब विद्यार्थीको पनि उनले फोटो लिए । प्लास्टिकको पोलिथिन व्यागमा राखेका कितावहरुको, वर्ष दिनमा न्यूनतम एक दिन पनि ननुहाउने शरीरको, मयलले चकिसकेका खुद्दाहरुको र अनुहारको फोटो खिचे उनले । काठमान्डौको छ्येउमै कलेजो जोडेर बसेको गरीव र दुर्गम गाउँको फोटो खिचेर मेरो देशको वास्तविक फोटो कैद गरे उनको क्यामेरामा । एकै क्षण बसेर केटाकेटीहरुसँग खुइ काढेर कुराकानी गरे उनले । दोभाषेको माध्यमबाट दुःख सुख साटे उनले । सायद उनी पहिलो पल्ट यस्तो गरीबीमा भ्याँम्मिएका हुदा हुन् । विद्यार्थीहरुको दुःख देखेर हुन सम्म मर्माहत भए उनी ।

झण्डै २३०० मीटर उचाइमा रहेको त्यो विपन्न ठाउँबाट ओरालो झरेर हामी चीनबहादुरजीको घरमा पुग्दा वेलुकाको ५ वजेको थियो । मेरो जस्तै **seon** जीको खुद्दा चिलाएकाले दुवैले जुत्ता खोल्याँ सफा गर्न । कस्तो अचम्म ! पत्याउनै नसकिने पाराले उनको मोजा खोल्ने वित्तिकै रगत चुसेर ढाडिएका ७ वटा खरी जुकाहरु भेटिए । जुकाले चुसेका सबै ठाउँमा रगत वगिरहेको थियो । मैले पनि आफ्नो मोजा खोल्दा ४ वटा अघाएका खरी जुकाहरु खुद्दामा टाँसिएका भेटैं । हामी दुवैले जुका फ्यालेर खुद्दा पखाल्याँ कौशीमा बसेर ।

पानीमा निथुकै भिजे पनि, सहस्र जुकाले टोकेर घाउ बनाए पनि लामो यात्राबाट झरेका सियोनजी खुसी नै देखिए । उनलाई हेरिरहुँ लाग्ने लालीगुराँस भन्दा पनि केटाकेटीहरुको अनुहार राम्रो लाग्यो रे । सियोनजी ले २ गिलास ठर्रा रक्सी खाए पछि खुसी हुँदै भनेको म सम्भन्धु ।

२२ तारिख अर्थात सियोनजीहरु आएको ठीक एक हप्ता पछि उनले घुँडे स्कूलका विद्यार्थीहरुका लागि किनेर मलाई छोडिदिएको ६० थान स्कूल व्याग, ६० जोर कपी, ६० जोर चप्पल, ३ ओटा फुटवल र केही सीसाकलम मैले केही दिन पछिनै स्कूललाई हस्तान्तरण गरिदिएको थिएँ ।

०

०

०

झन्डै दुइ महिना पछि पाएको यो इमेल हेरिसकेपछि मैले मेरा दुवै खुद्दाहरु हेरेँ । घुँडा भन्दा मुन्तिर स्पष्टै देखिने ४ वटा भरखर निका भएका आला टाटाहरु जो निकै दिन सम्मको चिलाउने घाउपछि काला दागमा परिणत भएका थिए र मलाई सम्भाइ रहेका थिए, मानेश्वराका खरी जुकाहरुले -

हाम्रो तिमीलाई हार्दिक स्वागत छ ।

तिमी बारम्बार आइराख मानेश्वरामा ।



Email:krishnaprasai@yahoo.com

